

Present Perfect Continuous

Present Perfect Continuous to, podobnie jak Present Perfect Simple, jeden z czasów teraźniejszych występujących w języku angielskim, którego używamy do opowiadania o przeszłych wydarzeniach w odniesieniu do obecnej chwili.

Jak każdy czas Continuous, tak i ten będzie podkreślał proces, trwanie lub ciągłość (niegdys używano również nazwy Present Perfect Progressive). Jeżeli chcemy skupić się właśnie na tym aspekcie, sięgniemy po ten wariant.

Użycie

Czasu Present Perfect Continuous używamy do mówienia o:

- wydarzeniach, które odbyły się (albo nie odbyły się) w niedalekiej i nieokreślonej przeszłości:

You're finally here! I have been waiting for you. (W końcu jesteś! Czekałem na Ciebie)

Recently, my mom has been forgetting lots of things. (Ostatnio moja mama zapomina o wielu rzeczach)

- wydarzeniach, które rozpoczęły się w przeszłości i trwają aż do obecnej chwili:

I have been living in this building for over 10 years. (Mieszkam w tym budynku przez ponad 10 lat)

My cat has been meowing all morning. (Mój kot miauczy/miauczał cały poranek)

Pamiętaj, że **zwyczajowo nie używa się tzw. stative verbs w czasie Continuous** (czyli czasowników opisujących stany i uczucia), choć w mowie potocznej możemy się spotkać z takimi przykładami (np. *I've been wanting to tell you...*).

Budowa zdań twierdzących

Zdanie oznajmujące w czasie Present Perfect Continuous składa się z **podmiotu** (*subject*), czyli osoby lub rzeczy wykonującej czynność, **dwóch operatorów** - czasowników pomocniczych (w tym przypadku *have* lub *has* oraz *been*), **czasownika głównego w formie gerund z końcówką -ing** oraz pozostałego dopełnienia.

W trzeciej osobie liczby pojedynczej (he, she, it) używamy operatora *has*, w pozostałych *have*.

Spójrzmy na przykłady zdań z czasownikiem *watching*, czyli *oglądać*, a dokładniej z formą *be watching*:

I **have been watching** films all day.
You **have been watching** films all day

Ja oglądałem filmy cały dzień.
Ty oglądałeś filmy cały dzień.

He/she/it **has been watching** films all day.

On oglądał / ona oglądała / ono oglądało
filmy cały dzień.

We **have been watching** films all day.
You **have been watching** films all day.
They **have been watching** films all day.

My oglądaliśmy filmy cały dzień.
Wy oglądaliście filmy cały dzień.
Oni oglądali filmy cały dzień.

W wielu przypadkach, szczególnie w mowie szybkiej i codziennej, skracamy operator *have / has* do formy *'ve / 's*, na przykład *I have been reading a lot lately* → *I've been reading a lot lately*, *Susan has been waiting for you* → *Susan's been waiting for you*.

Jedyną formą czasu przeszłego, której będziemy używać, jest *been*. Jak w każdym czasie Continuous, musimy pamiętać o odmianie czasownika *be* oraz o końcówce *-ing* przy głównym czasowniku.

Budowa pytań

Pytania w czasie Present Perfect Continuous tworzymy poprzez **inwersję**: zamienimy miejscami nasz podmiot w zdaniu i operator *have*. Kolejność w pytaniu będzie więc następująca: *have* lub *has*, podmiot, czasownik w formie *been*, główny czasownik w formie gerund z końcówką *-ing*, a następnie reszta zdania.

Przyjrzyjmy się przykładowym pytaniom:

Have I been travelling?
Have you been travelling?
Has he/she/it been travelling?

Czy ja podróżowałem?
Czy ty podróżowałaś?
Czy on podróżował / ona podróżowała /
ono podróżowało?

Have we been travelling?
Have you been travelling?
Have they been travelling?

Czy my podróżowaliśmy?
Czy wy podróżowaliście?
Czy oni podróżowali?

Pamiętaj, że operator *have* dla trzeciej osoby liczby pojedynczej przyjmuje formę *has*.
Has she been travelling? vs. **Have** she been travelling?

Budowa przeczeń

Przeczenia w czasie Present Perfect Continuous tworzymy w bardzo łatwy sposób, dodając słowo *"not"* po operatorze *"have"* lub *"has"*, ale jeszcze przed czasownikiem *"been"*. Mamy

zatem następującą budowę zdania: podmiot, operator, not, been, czasownik w formie gerund (-ing) i pozostałe elementy.

I have not been feeling well.	Ja nie czuję się dobrze (ostatnio).
You have not been feeling well.	Ty nie czujesz się dobrze (ostatnio).
He/she/it has not been feeling well.	On / ona / ono nie czuje się dobrze (ostatnio).
We have not been feeling well.	My nie czujemy się dobrze (ostatnio).
You have not been feeling well.	Wy nie czujecie się dobrze (ostatnio).
They have not been feeling well.	Oni nie czują się dobrze (ostatnio).

Formę *have not* oraz *has not* zazwyczaj skracamy do *haven't* i *hasn't*, na przykład: *I **haven't** been travelling much, She **hasn't** been working a lot.*

Zwróć uwagę, że tworząc przeczenie, dodajemy jedynie słowo *not* do *have/has* i nie zmieniamy żadnego słowa w zdaniu.

Określniki czasu w Present Perfect Continuous

W czasie Present Perfect Continuous często używamy typowych określeń czasu wskazujących porę dnia albo czas trwania czynności, takich jak:

- *all morning/evening/week etc.* - cały poranek, wieczór, tydzień, itp., *I've been reading the news all morning.*
- *this week/month/year etc.* - w tym tygodniu, miesiącu, roku itp. - *Tom has been feeling unwell this week.*
- *for* - przez (**ważne**: tu zwykle podajemy okres, np. 10 minut, 3 tygodnie), *My dog has been sleeping for hours!*
- *since* - od (**ważne**: tu zwykle podajemy konkretny moment w przeszłości, np. 2010, zeszły miesiąc) *My boss has been working here since 2002.*
- *recently/lately* - ostatnio, np. *I haven't been travelling much recently.*

Typowym wyrażeniem odnoszącym się do czasu w pytaniach będzie „*how long*”, np. *How long have you been waiting for me?* Od jak dawna czekasz na mnie?

Present Perfect Continuous czy Present Perfect Simple - który czas wybrać?

Chcesz opowiedzieć o sytuacji z przeszłości w odniesieniu do teraz i nie wiesz, czy wybrać Present Perfect Simple czy Continuous? Odpowiedź jest prosta: to zależy, czy skupiamy się na czynności i jej rezultacie, czy raczej na czasie trwania.

Do opowiedzenia o **czynnościach i ich rezultatach**, wybierz Present Perfect Simple. Jeśli jednak zależy nam na **podkreśleniu czasu trwania danej czynności**, lepiej sprawdzi się czas Continuous. Porównajmy pary zdań:

- a. *I have been reading this book all morning.* - Czytałem tę książkę cały poranek (ważny jest czas trwania czynności, nie wiadomo, czy udało się skończyć)
- b. *I have read this book many times.* - Przeczytałem tę książkę wielokrotnie (ważny jest rezultat, czynność, a nie czas jej trwania).
- c. *Tim's dad has been driving for hours! He must be exhausted.* - Tata Tima jedzie samochodem od wielu godzin. Musi być wyczerpany (ważny jest czas trwania czynności, czynność jest w trakcie)
- d. *Tim's dad has driven 200 thousand miles in this car.* - Tata Tima przejechał 200 tysięcy mil tym samochodem (ważna jest czynność i jej rezultat - przejechanie)

Gdy chcesz opowiedzieć o czymś stanie lub uczuciach, użyj czasu Present Perfect Simple.

Poprawne: Matt has owned this house since 2020.

Niepoprawne: Matt ~~has been owning~~ this house since 2020.

Drugą trudnością może być decyzja, czy powinniśmy użyć Present Continuous czy Present Perfect Continuous. Z pomocą znowu przyjdzie nam odpowiedź na pytanie, **czy zdarzenie zaczęło się w przeszłości i trwa do obecnej chwili lub ma skutki aż do teraz?**

Czy może ważniejsze jest, że sytuacja dzieje się w danej chwili, bez odniesienia do przeszłości? Sprawdźmy to w przykładowych zdaniach:

- a. *I am reading a fantastic book at the moment.* - Czytam w tej chwili fantastyczną książkę.
- b. *I have been reading a great book all morning.* - Cały (dzisiejszy) poranek czytałem książkę.

Zdanie a. skupia się na tym, co dzieje się teraz, a zdanie b. odnosi się do czynności, która działa się wcześniej tego samego dnia.

- c. *Ella is waiting for you in the kitchen.* - Ella czeka na Ciebie w kuchni.
- d. *Ella has been waiting for you.* - Ella czeka na Ciebie (od jakiegoś czasu).

Zdanie c. podkreśla, co wydarza się w tym momencie, a zdanie d. pokazuje, że to, co dzieje się teraz, zaczęło się w przeszłości - i to jest ważne dla kontekstu, bo Ella już się nieco złości czekaniem.

Niekiedy różnica w znaczeniu jest niewielka, ale może wskazywać na zupełnie inny nastrój albo ogólny wydźwięk.

Podsumowując, jeśli **podkreślamy czynność i jej rezultat**, używamy czasu Present Perfect Simple, a jeśli **czas trwania czynności bądź jej ciągłość** - czasu Present Perfect Continuous. Jeżeli ważne jest, że **czynność zaczęła się w przeszłości i trwa od jakiegoś czasu aż do teraz**, wybierz czas Present Perfect Continuous. Jeśli chcesz podkreślić, że czynność trwa teraz, w tym momencie, użyj czasu Present Continuous.

Present Perfect Continuous – ćwiczenia

1. Uzupełnij luki za pomocą "have been", „has been", "have not been" albo "has not been".

Przykład: My mom ___ has been ___ trying to buy a concert ticket for the past three hours with no success.

- a) My sister _____ travelling a lot recently. Her phone gallery is full of pictures!
- b) I _____ trying to lose weight but it's really hard.
- c) We _____ working lately since we're sick all the time.
- d) Where are you? Tom _____ waiting for you all evening!
- e) The technicians _____ repairing the computers all morning.
- f) I've heard that you _____ reading any news lately. What's the reason?
- g) The soup _____ cooking for 2 hours but the veggies are still quite tough.
- h) I _____ living in this beautiful apartment since I finished uni.

2. Wstaw odpowiednią formę operatora *have* i czasowników z nawiasu.

- a) I _____ (be teach) in this school for 15 years now.
- b) The lead singer _____ (be warm up) all evening.
- c) This year, we _____ (be work out) a lot to prepare for a triathlon.
- d) How long _____ you _____ (be bake) this cake?
- e) I can't believe I _____ (be write) your name incorrectly this whole time. My bad!
- f) Have you talked to our parents? I _____ (be try) to call them but they haven't answered yet.
- g) It's such a shame you _____ (not be feel) well lately. Why don't you take some time off?
- h) I'm afraid our friend _____ (not be tell) us the truth about her work. I saw her in the shopping mall in the middle of the day!

3. Utwórz pytania z podanych słów.

a) How long – English – you – been – have – learning?

b) since morning – been – we – watching TV – Have?

c) this week – studying – your sister – Has – been – a lot?

d) has – chewing – his dog – this toy – been – How long?

e) been – the whole day – these pupils – Have – chatting?

f) Have – been – running – you?

g) recently – it – Has – raining – been?

h) have – I – sleeping – How long – been?

Odpowiedzi

1.

- a) has been
- b) have been
- c) haven't been
- d) has been
- e) have been
- f) haven't been
- g) has been
- h) have been

2.

- a) have been teaching
- b) has been warming up
- c) have been working out
- d) have been baking
- e) have been writing
- f) have been trying
- g) haven't been feeling
- h) hasn't been telling

3.

- a) How long have you been learning English?
- b) Have we been watching TV since morning?
- c) Has your sister been studying a lot this week?
- d) How long has his dog been chewing this toy?
- e) Have these pupils been chatting the whole day?
- f) Have you been running?
- g) Has it been raining recently?
- h) How long have I been sleeping?